

*A Türr István Gimnázium és Kollégium
Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve*

2007. december

Készítette:

*Gruber Marianna
igazgató*

1. Bevezető

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV.törvény alapelvi szinten rögzíti, hogy minden ember elidegeníthetetlen joga, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, hátrányos megkülönböztetés ne érhesse. Különösen a közoktatás terén kívánatos az esélyegyenlőség megvalósítása, mivel a szegregációs és szelekción mechanizmusok korlátozzák az egyenlő hozzáférést a minőségi oktatáshoz és továbbmélyítik a társadalmi különbségeket. Fontos tehát a szegregációmentesség mint az esélyegyenlőség alapfeltételének iskolai érvényesülése.

Az egyenlő bánásmód követelménye nemcsak azt kívánja meg, hogy az oktatás feladatainak végrehajtásában közreműködők tartózkodjanak a megkülönböztető magatartástól, hanem olyan pozitív intézkedéseket is, melyek lehetővé teszik az egyén személyében, tulajdonságaiban fellelhető hátrányok csökkentését, felszámolását.

Az egyenlő bánásmód követelményeinek megsértését jelenti:

- a közvetlen hátrányos megkülönböztetés
- a közvetett hátrányos megkülönböztetés
- a zaklatás
- a jogellenes elkülönítés
- a megtorlás

Közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül minden olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport neme, hovatartozása, bőrszíne, nemzetisége, nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozása, anyanyelve, fogyatékosága, egészségi állapota, vallási vagy világnézeti meggyőződése, politikai vagy más véleménye, családi állapota, életkora, társadalmi

származása, vagyoni helyzete, egyéb helyzete, tulajdonsága vagy jellemzője miatt más összehasonlítható helyzetben lévő személyhez vagy csoporthoz képest kedvezőtlenebb bánásmódban részesül.

A közvetett hátrányos megkülönböztetés eredményeként egyes személyek vagy csoportok más összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez vagy csoportokhoz képest lényegesen nagyobb arányban hátrányos helyzetbe kerülnek valamely olyan magatartás, intézkedés vagy mulasztás következtében, amelyek látszólag megfelelnek az egyenlő bánásmód követelményeinek.

Jogellenes elkülönítésnek minősül az a rendelkezés, amely egyes személyeket, vagy személyek csoportját a velük összehasonlítható helyzetben lévő személyektől vagy személyek csoportjától elkülönít anélkül, hogy azt a törvény kifejezetten megengedni.

A zaklató magatartás során a személlyel szemben ellenséges, megalázó, megszégyenítő vagy támadó környezet alakul ki. Már ilyen helyzetnek számít az is, ha valaki a környezetében lévő személyre gúnyos megjegyzéseket tesz, viccelődik, ugrat azzal a céllal, hogy a többieket megnevettesse. Megvalósul a zaklatás, ha a gúny tárgyává tett személy céltáblává válik, megszégyenül.

Megtorlásnak minősül az a magatartás, amely az egyenlő bánásmód követelményeinek megsértése miatt fellépő személlyel szemben fenyegetően lép fel.

Az oktatásban különösen fontos, hogy az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség ne csupán a hátrányos megkülönböztetés elleni intézkedéseket jelentse, hanem az esélyegyenlőség előmozdítását. Cél, hogy a különböző társadalmi csoportok tagjai közötti különbségek csökkenjenek.

2. Helyzetelemzés

A Türr István Gimnázium és Kollégium az Esélyegyenlőségi Terv megalapozásának és megvalósulásának érzékelhetővé tétele érdekében 2007 őszén helyzetfelmérését készítette.

A helyzetelemzés szempontjai

- Az iskola dokumentumainak áttekintése abból a szempontból, hogy tartalmaznak-e olyan szövegrészeket, előírásokat, melyek közvetve vagy közvetlenül sértik az egyenlő bánásmód követelményét, valamint e dokumentumok megfelelő részein alkalmasak-e arra, hogy segítse az esélyegyenlőség előmozdítását.
- Az intézmény képzésformáinak oktatási terve alkalmas-e arra, hogy a hátrányos helyzetben lévő tanulók a tanévek során a meglévő hátrányukat ledolgozhassák.
- A kollégium nevelési tervének megvalósítása a mindennapokban megfelelően segíti-e a tanulók hátrányainak leküzdését.
- Milyen iskolai és kollégiumi gyakorlati munka segíti az esélyegyenlőség megvalósulását, a hátrányos helyzetben lévő tanulók előnyben részesítését.
- Iskolai teljesítményadatok.

2.1. Az iskolai dokumentumok áttekintése

Az iskola pedagógiai programjában megfogalmazott alapelvek között olvasható, hogy az intézmény a komplex személyiségfejlesztésen belül a továbbtanulásra való felkészítést tekinti legfontosabb céljának.

Kiemelt szerepe van ebben a tehetséggondozásnak, melynek során a tanárok figyelembe veszik a tanulók életkori és egyéni sajátosságait. A program szerint kiemelt segítséget kapnak a tanulásban lemaradók, a tanulási zavarral küzdők. Itt külön nincsenek feltüntetve a hátrányos helyzetben lévők, de a kiemelt segítség rájuk is vonatkozik. A szociális és egészségi hátrányok enyhítését segítő tevékenységek leírása nem eléggé részletes. Nem tűnik ki belőle, melyek azok az esélyegyenlőtlenség felszámolását célzó személyre szabott tevékenységek, melyek során egyetlen tanuló vagy tanulócsoport emberi méltósága sem sérül, és hogyan valósítható meg az, hogy a hátrányos

helyzetűek előnyben részesítése ne jelenjen meg minden területen indokolatlanul.

Fontos ennek kidolgozása azért is, mivel az oktató-nevelő munka gyakorlatában és a konkrét támogatási rendszerben ezek az elvek jelen vannak.

Az iskolai dokumentumok megfogalmazásában nem fedezhetők fel közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést eredményező szövegrészek.

A párhuzamos osztályok kialakításánál nincs jogsértő helyzet, hiszen ezek az osztályok más-más képzésforma szerint működnek, a tanulók ezekre a képzésekre maguk jelentkeznek. A szakkörök, napközis csoportok, sportkörök működtetésével kapcsolatban sincs hátrányos megkülönböztetés, a tanulók bármely foglalkozásra szabadon jelentkezhetnek.

2.2. Az iskolai képzésformák sajátosságai

2.2.1 Nyolcosztályos gimnáziumi képzés

A nyolcosztályos gimnázium jól szolgálja a tehetséggondozást. Képes arra, hogy a kiemelkedő képesség korai megnyilvánulásától kezdve figyelemmel kísérje a tanulók útját egészen a kibontakozásig, az ifjúkorig. Az 5. évfolyamos tanulók figyelme ebben az időszakban mindinkább a társak felé fordul, fontossá válik a kortárs csoportokhoz való tartozás. Ez időszakban válhatnak bizonyos tanulók kirekesztetté, esetleg gúnyolódó társaik céltáblájává. Kiemelt nevelési feladat ezen viselkedési formák kialakulásának megelőzése.

Fontos, hogy a felvétel során az osztályba bekerülés egyetlen feltétele a tanuló alkalmassága a gimnáziumi képzésre. A nyitott jelentkezés eredményeként különböző társadalmi csoportok képviselői kerülnek egy közösségbe, megtanulva egymás elfogadását, segítségét. Lehetőséget kell biztosítani a tanulók számára, hogy egymást minél jobban megismerjék, alkalmat adni nekik, hogy többször megszólalhassanak gondolataik kifejtése céljából és megtanítani őket arra, hogy egymás mondanivalóját meghallgassák, megértsék. Erre

alkalmasak a tanulásmódszertani tréningek, amelyek az ötödikesek kötelező órakeretében kerülnek megtartásra.

2.2.2. 5 évfolyamos gimnáziumi képzés

A nyelvi előkészítő tanévvel induló gimnáziumi képzésre nagy létszámú jelentkezőből válogat az iskola.

A magas nyelvi óraszámnak és az intézmény hírnevének köszönhetően jó tanulmányi átlaggal kerülnek a diákok az osztályba. A felvétel a központi írásbeli vizsga és az általános iskola felső tagozatának átlageredménye alapján történik. Ezen adatokból, eredményekből semmilyen információt nem kaphat az iskolavezetés a jelentkező hovatartozásáról, körülményeiről, az esélyegyenlőség biztosítva van. A középiskolai öt év során a csoportalakítások mindig a szakmai szempontoknak vagy a tanulók választásának megfelelőek.

2.2.3. A Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programja

A program országosan szervezett, melyben összesen 24 középiskola vesz részt, megyénként legalább egy. A program célja a kistélepüléseken élő szociálisan hátrányos helyzetű tehetséges tanulók magas szintű gimnáziumi képzésben való részesítése és az érettségit követően felsőfokú intézményekbe való bejuttatása.

A programba való felvétel feltétele az intézmények részére kidolgozott tanulói alkalmassági vizsgán elért jó eredmény és a család hátrányos helyzete. A Kt. 121 § (1) 14. pontjában megfogalmazott hátrányos helyzet mellett figyelembe vehető az egyéb hátrány is, ami a család egyéni sorsából, életviteléből fakadhat.

Az iskola tanárai a 2001 őszén indult képzés ideje alatt mindent elkövettek azért, hogy képesek legyenek a tanulói hátrányok csökkentésére, azaz ésszerű és személyre szabott előnyök biztosítására, melyek segítik a fejlődést, a program fő céljának elérését. Az e témában szervezett továbbképzéseken való nagyszámú részvétel, a tapasztalatok egymással való megosztása, az elkötelezettség, a határozott vezetői irányítás mind segítette a Program sikerét, melynek köszönhetően egyre

több hátrányos helyzetben lévő fiatal tanulhat egyetemeken, főiskolákon.

A továbbtanulási fő cél elérése mellett nagyon fontos eredmény, hogy e hátrányos helyzetű gyerekek be tudnak illeszkedni az iskola közösségébe, sem a tanárok, sem a tanulók részéről nem tapasztalnak hátrányos megkülönböztetést.

2.3. A kollégium szerepe a hátrányok leküzdésében

A kollégiumban csak az AJTP-s tanulók laknak, a pedagógiai program, nevelési terv a hátrányos helyzetű tanulók közös és egyéni fejlesztését fogalmazza meg.

Az osztályok csoportvezető tanárai egyéb feladataik mellett kiemelt figyelmet fordítanak a tanulási nehézséggel küzdő diákokra, egyéni korrepetálással segítik felkészülésüket. A minden tanulónak kötelező személyiségfejlesztő foglalkozások az egyenlőtlenség leküzdését szolgálják. Kedvezően változik a tanuló társaihoz való viszonya, önértékelése, kommunikációja. Nyitottabbá válik mások gondjai, problémái iránt, ezáltal segítőkészebb lesz.

2.4. Az esélyegyenlőség megvalósítását szolgáló gyakorlati munka

A mindennapi gyakorlatban legfőbb problémát az AJTP-ben biztosítható anyagi természetű támogatások okozzák, azok, amelyek a hátrányos helyzetben lévők előnyben részesítését jelentik. A fő cél, hogy a támogatásokból legfőképp azok részesüljenek, akik mindent elkövetnek a hátrányuk leküzdéséért, feladataikat tehetségükhöz mértén maradéktalanul elvégzik. Kevésbé vagy ne is részesüljenek azok, akik nemtörődömség vagy lustaság okán nem akarják képezni magukat, nem tűzik ki célul az érettségi utáni tanulást, vagy ha ki is tűzik, nem veszik azt komolyan. Olyan szabályokra van szükség, mely alapján egyértelművé válik, milyen teljesítményhez milyen előnyök járnak.

2.5. Az esélyegyenlőség megvalósulását mérő teljesítményadatok

2.5.1. Tanulói létszámadatok (2007 decemberben)

Osztály	Létszám	H tanulók száma	HH tanulók száma	SNI tanulók száma
5.G	29	1	-	-
6.G	33	2	1	1
7.G	33	-	-	-
8.G	33	1	1	-
9.G	32	1	-	-
10.G	32	-	1	-
11.G	29	-	-	1
12.G	27	-	-	-
9.A	38	-	-	-
10.A	36	3	-	-
11.A	34	1	-	-
12.A	31	1	-	-
9.F	32	7	-	-
10.F	28	3	4	1
11.F	31	7	-	-
12.F	27	5	-	1
13.F	25	3	-	2
Összesen	530	35	7	6

Az SNI-s tanulók dislexiások, iskolai munkájuk során a tanárok a szakértői véleményekben leírt ajánlatok szerint segítik őket feladataik elvégzésében, és mentesítik a problémás területekkel kapcsolatos értékelés alól.

2.5.2 Az iskola továbbtanulási mutatói

Felsőoktatási felvételi arány 2002-2006-ig: 69,4 %

A továbbtanulók megoszlása intézménytípusonként 2002-2006-ig

Agrár	5,94
Bölcsész	10,93
Egészségügy	7,11
Gazdasági	11,89
Informatikai	0,64
Jogi	8,92
Műszaki	7,64
Művészeti	0,21
Pedagógiai	12,21
Társadalmi	0,85
Természettudományi	3,93

A jelentkezők nyelvvizsgáinak száma 2006-ban 82,7 %

A felvettek nyelvvizsgáinak száma 2006-ban 87,7 %

A hátrányos helyzetű tanulók továbbtanulásáról feljegyzett adat nincs.

2.5.3 A hátrányos helyzetű tanulók 2006/2007-es tanévi eredménye

HH-s tanulók száma: 27

HH-s tanulók tanulmányi átlaga: 3,94

Iskolai tanulmányi átlag: 4,09

2.5.4 A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók 2006/2007-es tanévi eredménye

HHH-s tanulók száma: 7

HHH-s tanulók tanulmányi átlaga: 3,52

Iskolai tanulmányi átlag: 4,09

Jól látható, hogy a HHH-s tanulók tanulmányi eredménye tér el leginkább az iskolai átlagtól, közülük is főként az Arany János Tehetséggondozó Programba járó 4 halmozottan hátrányos helyzetű tanulóé. Náluk feltűnően alacsony a tanulás iránti motiváció, a segítő program velük kapcsolatban mindenképpen indokolt.

2.5.5 Az „Útravaló” programban részt vevő tanulók eredménye

Az iskolai mentorok száma 2007/2008-as tanévben: 9 fő

Tanév	Támogatott tanulók száma	Tanulmányi eredménye	Iskolai átlageredmény
2005/2006	25 fő	3,913	4,08
2006/2007	16 fő	3,915	4,09
2007/2008	11 fő	-	-

2.5.6. Lemorzsolódási adatok az előző két tanévre vonatkozóan

2005/2006-os tanév		
Osztály	Lemorzsolódók száma	Indoka
6.G	1	elköltözés
8.G	3	1 fő bukás miatt 1 fő gyenge tanulmányi eredmény miatt 1 fő speciális művészeti iskolába ment
10.G	2	1 fő bukás miatt 1 fő gyenge tanulmányi eredmény miatt
9.A	1	év elején távozott
10.A	1	gyenge tanulmányi eredmény miatt
9.F	2	nem kívántak a programban tanulni
10.F	2	1 fő családi ok miatt 1 fő bukás miatt
11.F	2	1 fő gyenge tanulmányi eredmény miatt 1 fő más képzésben kívánt részt venni
11.B	1	bukás miatt
Összesen:	15 fő	Ebből 8 fő gyenge eredmény miatt morzsolódott le: 53,5 %

2006/2007-es tanév		
6.G	1	nem tudott beilleszkedni
8.G	2	1 fő elköltözött 1 fő gyenge eredmény miatt
10.G	2	1 fő elköltözött 1 fő gyenge eredmény miatt
11.G	1	speciális képzésre ment
9.A	1	másik iskolába vágyott
9.F	5	2 fő a kollégium miatt 1 fő más iskolába vágyott 2 fő gyenge teljesítmény miatt
10.F	3	gyenge eredmény miatt
11.F	3	gyenge eredmény miatt
12.F	1	gyenge eredmény miatt
Összesen	19 fő	ebből 11 fő gyenge eredmény miatt morzsolódott le: 58 %

A fenti adatok igazolják, hogy a legtöbb lemorzsolódás az Arany János Tehetséggondozó Program-os vagyis az F osztályokban van. A Program kedvezményei, lehetőségei sok olyan diákot (családot) csábítanak az iskolába, akik valójában gyengén motiváltak a tanulás iránt, továbbtanulási céljuk is bizonytalan. Nem elég a jó észbeli képesség, szorgalom, elszántság, következetesség nélkül képtelenek megbirkózni a követelményekkel. Annak ellenére sem, hogy a tanárok külön foglalkoznak ezekkel a tanulókkal. Logikusabb, hogy a minimális elvárásoknak nem megfelelő tanulók más iskolában folytassák a tanulmányaikat.

Szinte minden előkészítő „aranyos” osztályban van 1-2 olyan diák, aki nem bír elszakadni a családjától, nem képes a kollégiumi közösségben élni. Ők a meggyőzhetetlenek, akik az első hónapokban elhagyják a Programot.

3. Akcióterv, konkrét célok, intézkedések határidőkkel

- 3.1** Az intézményi dokumentumokban, elsősorban az iskolai és a kollégiumi pedagógiai programban részletesebben kerüljenek kidolgozásra azok a pedagógiai módszerek, egyénre szabott tevékenységek, melyek során az esélyegyenlőtlenség felszámolásra kerül. Kidolgozandó a hátrányos helyzetűek előnyben részesítésének differenciált módja, vagyis azok az elvárások, melyeknek feltétele lesz az előnyben részesítés.

Határidő: *2008. december 31.*

Felelős: *igazgató*

A kitűzött feladat akkor teljesített, ha a pedagógiai program ezen része módosításra került, és elkészültek azok a szabályzók, melyek a támogatási rendszer igazságosságát biztosítják.

- 3.2.** A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint az SNI tanulók tanulmányi eredményének folyamatos figyelemmel kísérése, adminisztrációja. Segítő program kidolgozása az érintett tanárokkal.

Határidő: *2008. február 28.*

Felelős: *ifjúságvédelmi felelős*

A feladat teljesítését igazolják a tanulók féléves eredményét feltüntető dokumentumok illetve a segítő program kidolgozásával kapcsolatos jegyzőkönyvek.

- 3.3.** A halmozottan hátrányos helyzetű, gyengén teljesítő tanulók lehetőség szerinti bevonása az Útravaló programba.

Határidő: *2008. október*

Felelős: *AJTP programfelelős*